

https://canchild.ca/system/tenon/assets/attachments/000/000/058/original/GMFCS-ER_English.pdf

9. Gross motor function measure (GMFM) score sheet (GMFM-88 and GMFM-66 scoring). – Режим доступу: https://canchild.ca/system/tenon/assets/attachments/000/000/218/original/gmfm-88_and_66_scoresheet.pdf

10. QUEST (Quality of Upper Extremity Skills Test). – Режим доступу: https://slpemad.files.wordpress.com/2015/06/1992_quest_manual.pdf

References:

1. Bukhovets B. (2017), "Motor function and motor possibilities of children with cerebral palsy during physical rehabilitation using the Bobat method", Bulletin of the Precarpathian University. Physical Education, 2017, no. 27-28, pp. 48–54.

2. Gross N.A., Berkutova I.Yu., Sharova T.L., Bukanova G.V., Zelenova N.I. (2016), "Motor abilities rating for children with cerebral palsy while doing exercises from different starting positions", The scientific-theoretical journal Scientific notes of the University names P.F. Lesgaft, Vol. 4 (134) - 2016. pp. 65-70.

3. "Canadian Occupational Performance Measure (COPM)", available at: <http://manuals.sdc-eu.info/library/5.pdf> (accessed January 01, 2011).

4. "MACS – Manual ability classification system for children with cerebral palsy", available at: <http://www.dcp-china.ru/Biblio/manual-ability-classification-system-macs> (accessed March 10, 2018).

5. Iurii Sedliar, Valeria Chuhlovina. (2018), "The characteristics of diagnostics the motor function during the physical rehabilitation of patients with cerebral palsy", Scientific journal of the National Pedagogical University names M.P. Drahomanov. Series № 15. Scientific and pedagogical problems of physical culture (physical culture and sports): Sb. scientific works / Ed. O. V. Tymoshenko. - K.: Publishing house of NPU names M.P. Drahomanov, 2018 - Issue 7 (101) 18. – pp. 88 – 92.

6. Chukhovivina V.V. (2018), "Correction of motor disorders in children of junior school age with spastic forms of cerebral palsy in the process of physical education", Thesis for a Candidate Degree in Physical Education and Sports, specialty 24.00.02. "Physical Culture, Physical Education of Different Populations" – Prydniprovsk State Academy of Physical Culture and Sports, Dnipro 2018. – 211 c.

7. "GMFM-66-IS (ITEM SET) 1 SCORE SHEETS FOR ITEM SETS 1, 2, 3 & 4 FOR THE GROSS MOTOR FUNCTION MEASURE (GMFM-66)", available at: https://canchild.ca/system/tenon/assets/attachments/000/000/217/original/GMFM-66-IS_Scoresheets.pdf (accessed June 07, 2018).

8. "Gross Motor Function Classification System. Expanded and Revised", available at: https://canchild.ca/system/tenon/assets/attachments/000/000/058/original/GMFCS-ER_English.pdf (accessed June 07, 2018).

9. "Gross motor function measure (GMFM) score sheet (GMFM-88 and GMFM-66 scoring)", available at: https://canchild.ca/system/tenon/assets/attachments/000/000/218/original/gmfm-88_and_66_scoresheet.pdf (accessed June 07, 2018).

10. "QUEST (Quality of Upper Extremity Skills Test)", available at: https://slpemad.files.wordpress.com/2015/06/1992_quest_manual.pdf (accessed June 02, 2015).

УДК 796.011.3:373.62

Стадник В. В., к. фіз. вих., доцент,
Булатов О. В., старший викладач
Світлик В.В., старший викладач
Кусниш О. В, викладач
Зубрицький Я. Я., викладач

Національний університет «Львівська політехніка»

РОЗВИТОК РУХОВОЇ АКТИВНОСТІ СТУДЕНТІВ ЗАСОБАМИ БАДМІНТОНУ У ПОЗААУДИТОРНИХ ЗАНЯТТЯХ

У статті розглянуто питання рухової активності студентів під час навчання у закладах вищої освіти. Обґрунтовано можливість забезпечення її належного рівня шляхом вдосконалення підходів до організації, формування і реалізації змісту позааудиторних занять фізичною культурою. Експериментально апробовано використання засобів бадмінтону для розвитку рухової активності студентів у процесі позааудиторних занять. Емпірично засвідчено ефективність використання засобів бадмінтону щодо підвищення рівня рухової активності студентів під час навчання у закладах вищої освіти. Результатами тестування морфофункціонального стану студентів досліджуваної вибірки встановлено виразніший ($p < 0,05 \div 0,001$) позитивний ефект у вирішенні поставлених завдань, аніж традиційні організація і зміст, що вказує на доцільність їхнього впровадження у позааудиторні заняття.

Ключові слова: студент, фізичне виховання, рухова активність, позааудиторні заняття, бадмінтон.

Стадник В.В., Булатов А.Н., Світлик В.В., Кусниш А.В, Зубрицький Я.Я. Развитие двигательной активности студентов средствами бадминтона во внеаудиторных занятиях. В статье рассмотрены вопросы двигательной активности студентов во время обучения в учреждениях высшего образования. Обоснована возможность обеспечения ее надлежащего уровня путем совершенствования подходов к организации, формирования и реализации содержания внеаудиторных занятий физической культурой. Экспериментально апробировано использование средств бадминтона для развития двигательной активности студентов в процессе внеаудиторных занятий. Эмпирически засвидетельствовано эффективность использования средств бадминтона для повышения уровня двигательной активности студентов во время обучения в учреждениях высшего образования. Результатами тестирования морфофункционального состояния студентов исследуемой выборки встановлено

выразительный ($p < 0,05 \div 0,001$) положительный эффект в решении поставленных задач, чем традиционные организация и содержание, что указывает на целесообразность их внедрения в учебный процесс.

Ключевые слова: студент, физическое воспитание, двигательная активность, внеаудиторные занятия, бадминтон.

Stadnik V., Bulatov A., Svitlyk V., Kuspish A., Zubritsky Y. The development a motor activity of student by means of badminton in the non-auditing activities. Of public inquiries to the motor activity of graduates of of a higher education institution and the effectiveness of their physical education is actualize the problem of ensuring the proper level of motor activity of the students of the universities. Is an integral part in the context of physical education is a formation of daily motor activity of a student during studying, as a factor of their health preservation. The task of the work – of the effectiveness of the use of badbintons for the development of motor activity of students of a higher education institution in the process of non-audition activities is a experimental verification. A set of adequate methods was used to solve the problems of the research. Some of them are: pedagogical testing and experiment pulsometry, dynamometry, anthropometry, sphygmomanometry, spirometry; methods of mathematical statistics.

Experimental testing in the three-year experiment in the process of non-audition activities showed the high effectiveness of the proposed developments in solving the tasks. The use of badbintons for the development of motor activity of students provides a more expressive ($p < 0,05 \div 0,001$) positive effect in solving the tasks, than the traditional organization and content), as in the number of indicators of motor activity significantly improved, and by the size of their values at the end. This indicates the expediency of introducing such developments into the educational process of students of the higher education institution.

Keywords: students physical education, motor activity, non-auditing, badminton.

Постановка проблеми та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. З урахуванням того, що рівень соматичного здоров'я, негативна динаміка якого перманентно простежується, обумовлений оптимальним рівнем рухової активності, це питання щодо студентів закладів вищої освіти (ЗВО) нині є одним із цільних системи фізичного виховання [1, 3]. Сучасний темп навчання у ЗВО відзначається виразною втомою від розумової діяльності, а її наслідок — зменшення психофізіологічних ресурсів і ефективності функціонування організму [8]. Актуалізують проблему забезпечення належного рівня рухової активності студентів високий рівень суспільних запитів до рухової активності випускників вищої школи і результативністю їхнього фізичного виховання.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Визначено, що систематична рухова активність студентської молоді є одним із пріоритетних чинників здорового способу життя [2, 4]. Формування щоденної рухової активності студента під час навчання, як фактора здоров'язбереження, є невід'ємною складовою їхнього фізичного виховання [9]. Втім, академічні заняття не можуть повною мірою забезпечити належний ступінь рухової активності студентів [3, 8]. Тому, на думку спеціалістів [1, 4], позааудиторні заняття фізичною культурою повинні бути невід'ємною складовою частиною їхнього здорового способу життя.

Посилення ролі позааудиторної роботи у фізичному вихованні студентів науковцями розглядається як можливість оптимізації їхньої рухової активності [1, 5, 6]. У ряді публікацій висвітлено окремі аспекти організації та проведення таких форм фізичного виховання [3, 4, 8]. Вважається, що ефективність цих занять детермінується наявністю у студентів відповідного бажання та інтересу, так як позааудиторна фізична активність є не обов'язковим видом діяльності [1, 7]. Їхня успішність забезпечується зокрема використанням інноваційних ідей і положень у формуванні й реалізації змісту [9]. Зокрема, розв'язання цього питання дослідники вбачають у використанні занять у позааудиторний час обраним видом спорту [1, 4]. Втім, дослідження, пов'язані з використанням певного виду спорту для вирішення проблеми рухової активності студентів ЗВО є поодинокими. Це свідчить про необхідність проведення подальших досліджень у вказаному науковому напрямі.

Мета роботи – експериментальна перевірка ефективності використання засобів бадмінтону для розвитку рухової активності студентів у процесі позааудиторних занять.

Методи дослідження. Для вирішення завдань дослідження використано методики емпіричного рівня: педагогічний експеримент, педагогічне тестування: методики тестування функціонального стану [4], методи математичної статистики для опрацювання та інтерпретації даних дослідження.

Організація дослідження. Ефективність нововведень перевірили у трирічному формуальному експерименті за участю 60 студентів (хлопці), які були порівно розподілено в експериментальну (ЕГ) та контрольну (КГ) групи. За результатами медичного огляду, стан здоров'я студентів досліджуваної вибірки – відповідав вимогам основної медичної групи. Для досягнення параметрів однорідності в обох групах здійснено вибіркове групування студентів відповідно до параметрів фізичної підготовленості. Всі студенти до початку експерименту мали низький рівень фізичної підготовленості і соматичного здоров'я.

Заняття в ЕГ побудовано на використанні засобів бадмінтону, у КГ – традиційні організацію і зміст фізичного виховання у позааудиторних формах. Ефективність розробок визначали за приростом у досліджуваних показниках наприкінці кожного навчального року.

Виклад основного матеріалу дослідження. Реалізація нашого експериментального дослідження обґрунтована з точки зору того, що розвиток функціональних можливостей і фізичних якостей студентів виокремили у зв'язку з незаперечною важливістю й необхідністю впливу на ці компоненти рухової активності в аспекті досягнення оздоровчого ефекту фізичного виховання [1, 2, 4].

Аналіз отриманих результатів показує, що майже за усіма результатами тестування морфофункціонального

стану студенти ЕГ переважають КГ. Найбільша різниця спостерігається в показниках станової і кистевої динамометрії ($p < 0,001$). Деяко менша різниця, на рівні значущості ($p < 0,01$) спостерігається між показниками ЖЄЛ студентів ЕГ і КГ. Також у ЕГ студентів зафіксовано достовірно більший показник обхватних розмірів грудної клітки ніж у КГ ($p < 0,05$). Відсутність достовірної різниці між представниками КГ і ЕГ спостерігається в показниках обхватних розмірів талії, довжини тіла і маси, які упродовж трьох років навчання стабілізувались і не зазнали суттєвих змін.

Отримані в результаті педагогічного експерименту показники фізичного розвитку студентів ЕГ, дозволяють оцінити ефективність позааудиторних занять з використанням засобів бадмінтону в порівнянні з чинною. Відтак, у цих студентів, порівняно з КГ, найбільше зросли показники ЖЄЛ ($p < 0,05$) станової та кистевої динамометрії ($p < 0,05$). Збільшення цих показників пояснюється зростанням м'язової маси внаслідок тренування. Обсяги талії, грудної клітки, маси та довжини тіла у студентів ЕГ і КГ по закінченні експериментального дослідження статистично не відрізняються ($p > 0,05$), що зумовлено їхнім зростанням у представників першої групи і зниженням – у другій групі, відповідно.

Таблиця 1

Підсумки тестування фізичного розвитку студентів дослідних груп

Курс навчання	Параметри				p
	ЕГ (n=30)		КГ (n=30)		
	X	S	X	S	
ЖЄЛ (мл)					
I	3640	82	3683	79,3	>0,05
II	3755	99,7	3771	114,5	>0,05
III	4150	81,2	3841	93,6	<0,01
Довжина тіла (см)					
I	176,8	1,1	178,6	0,79	>0,05
II	176,9	0,94	178,6	0,82	>0,05
III	177,4	0,98	178,9	0,94	>0,05
Маса тіла (кг)					
I	69,6	1,4	70,7	1,1	>0,05
II	68,9	1,3	71,3	1,5	>0,05
III	68,7	1,3	71,4	1,5	>0,05
Станова динамометрія (Кгс)					
I	133,2	5,8	132,1	4,7	>0,05
II	147,2	5,1	134,5	4,2	<0,05
III	157,4	4,2	138,2	3,4	<0,001
Кистева динамометрія (Кгс)					
I	45,1	1,4	45,1	1,51	>0,05
II	47	0,99	45,8	1,13	>0,05
III	55,06	1,1	46,4	1,46	<0,001
Обхватні розміри грудей (см)					
I	92,2	0,62	93	0,58	>0,05
II	93,8	0,54	93,2	0,60	>0,05
III	96,6	0,50	93,8	0,51	<0,05
Обхватні розміри талії (см)					
I	78,1	0,59	77,4	0,50	>0,05
II	77,9	0,57	78,1	0,56	>0,05
III	77,1	0,61	78,6	0,54	>0,05

Таблиця 2

Підсумки тестування морфофункціонального стану студентів дослідних груп

Курс навчання	Параметри				P
	ЕГ (n=30)		КГ (n=30)		
	X	S	X	S	
Проба Мартіне-Кушелевського (с)					
I	126	2,64	130	2,34	>0,05
II	99	2,20	126,3	1,82	<0,01
III	85,4	1,97	120,6	2,38	<0,00 1
Індекс Робінсона (у.о.)					
I	97,2	0,75	97,6	0,7	>0,05
II	90,4	0,85	97	0,55	<0,01
III	83,2	0,94	94,3	0,92	<0,00 1
Індекс Кетле (г/см)					
I	394,9	14,27	396,1	11,08	>0,05
II	390,5	7,94	399,5	9,27	>0,05
III	381,9	8,79	399	9,57	>0,05
Життєвий індекс (мл/кг)					
I	51,9	2,03	52,1	1,53	>0,05
II	55,1	1,15	52,9	2,42	<0,05
III	56,2	1,37	53,8	1,88	<0,00 1
Силовий індекс (%)					
I	64,2	2,04	63,9	2,05	>0,05
II	66,3	2,18	64,3	2,24	<0,05
III	68,7	2,19	65,1	1,81	<0,00 1
Рівень соматичного здоров'я (у.о.)					
I	3,64	1,18	3,71	0,9	>0,05
II	8,04	1,6	3,98	0,68	<0,05
III	12,00	0,49	5,97	0,97	<0,00 1

Про позитивний вплив занять бадмінтоном на функціональний стан організму студентів ЕГ свідчить підсумки функціональних проб (табл. 2). Зокрема, результати тестування СІ вказують на те, що його значення у студентів ЕГ та КГ достовірно не відрізняються на першому курсі навчання ($p > 0,05$). На другому і третьому курсах різниця вже є достовірною ($p < 0,05$; $p < 0,001$). Аналіз показників СІ у студентів ЕГ вказує на позитивний вплив на розвиток м'язової системи (рис. 1). Значення СІ у студентів цієї групи на першому курсі навчання знаходиться на рівні нижче від середнього і становить $64,2 \pm 2,04$ %, а на другому та третьому курсах – вже на «середньому» рівні і становить $66,3 \pm 2,18$ % й $68,7 \pm 2,19$ % відповідно ($p < 0,001$). Показники СІ у студентів КГ на другому та третьому курсах навчання статистично не відрізняються: про що свідчить відсутність достовірності розбіжностей між ними ($p > 0,05$).

Функціональний рівень м'язової системи у студентів ЕГ упродовж другого і значення індексу Робінсона у студентів ЕГ та КГ за період навчання визначило, що на першому курсі достовірної різниці в показниках немає ($p > 0,05$), при цьому їх значення становлять $97,2 \pm 0,75$ у.о. і $97,6 \pm 0,7$ у.о. На другому курсі цей показник у студентів ЕГ переважає аналогічний у студентів КГ на 6,6 у.о. ($p < 0,01$). Найбільш суттєвою виявилась різниця між показниками індексу Робінсона у студентів ЕГ і КГ по закінченні експерименту – 14,1 у.о. ($p < 0,001$).

Дослідження динаміки показників індексу Робінсона в ЕГ засвідчили поліпшення роботи їхньої серцево-судинної системи на кожному навчальному курсі (рис. 1). При цьому значення показників достовірно відрізнялись ($p < 0,01$ до $p < 0,001$). У КГ студентів показники цієї функціональної проби достовірно стабільні упродовж всього періоду занять й без статистичних змін ($p > 0,05$).

Отримані результати функціональних проб часу відновлення до вихідного рівня ЧСС (проба Мартіне-Кушелевського) показали наявність достовірної різниці між показниками студентів КГ і ЕГ за період навчання на другому та третьому курсах ($p < 0,001$). При цьому на першому курсі ці показники достовірно рівні ($p > 0,05$) при отриманих числових значеннях що становлять $126 \pm 2,64$ с і $130 \pm 2,35$ с відповідно. На другому курсі показник проби Мартіне-Кушелевського у студентів ЕГ переважає аналогічний, отриманий в КГ на 27,3 с ($p < 0,01$). У студентів ЕГ, упродовж усього періоду навчання відбувається поліпшення цього показника, що вказує на зміцнення функціонального стану серцево-судинної системи.

Так, якщо на першому курсі середній показник у студентів ЕГ часу відновлення ЧСС до вихідного рівня становив 2,1 хв. (що відповідає рівню нижче від середнього), то на третьому курсі, отриманий результат 1,4 хв – оцінюється вже як

вище за середній ($p < 0,001$).

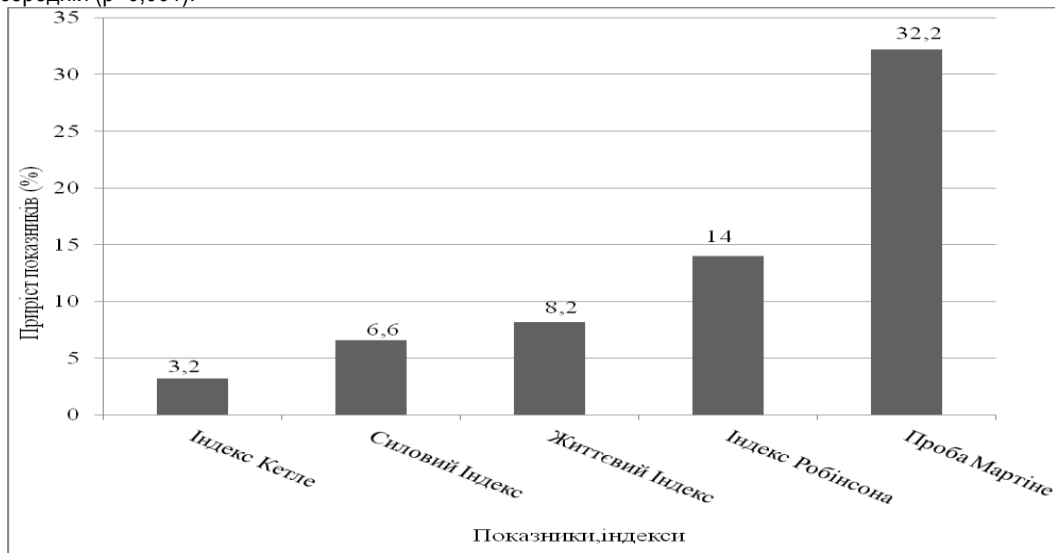

Рис. 1. Пріріст показників функціональних проб у студентів ЕГ

Як було зазначено вище, для проведення експерименту добирались студенти тільки з низьким рівнем соматичного здоров'я. Аналізуючи отримані результати тестування показників соматичного здоров'я студентів ЕГ, спостерігаємо позитивну динаміку до збільшення їх рівня упродовж всього періоду навчання. Ефективний вплив занять на рівень соматичного здоров'я студентів ЕГ підтверджує те, що закінченні експерименту його рівень визначався як «середній».

Низька ефективність чинної програми порівняно з авторською підтверджується тим, що рівень соматичного здоров'я у студентів КГ по закінченні експериментального дослідження практично не зазнав ніяких змін і залишився на рівні нижче від середнього, який характеризується фахівцями як критичний [9].

Таким чином, установлена суттєва перевага експериментальної розробки над традиційним підходом до формування і реалізації змісту позааудиторних занять з фізичного виховання, що забезпечує розвиток компонентів рухової активності студентів ЗВО. Відтак, підтверджено літературні дані щодо доцільності спрямованого використання засобів різних видів спорту для забезпечення належного рівня рухової активності.

Висновки. Доведено, що розвиток рухової активності студентів під час навчання у ЗВО займає одне з провідних місць поміж завдань фізичного виховання. Втім, її стан нині не забезпечує необхідного рівня соматичного здоров'я психофізичної готовності студентів до професійної діяльності.

Використання засобів бадмінтону для розвитку рухової активності студентів у процесі позааудиторних занять протягом трьох років навчання у ЗВО забезпечує виразніший ($p < 0,05 \div 0,001$) позитивний ефект у вирішенні поставлених завдань, ніж традиційні організація і зміст (КГ), як за кількістю показників рухової активності, що суттєво поліпшилися, так і за величиною їх значень наприкінці. Стан фізичного розвитку, функціональний стан та рівень соматичного здоров'я в ЕГ щорічно суттєво поліпшуються, у КГ перша залишається на досягнутому рівні, інші показники виявляють тенденцію до погіршення. Використаний упродовж експерименту традиційний підхід до позааудиторних форм занять фізичним вихованням забезпечив студентам тільки підтримання існуючих значень, що є незадовільним результатом.

Перспективи подальших розвідок вбачаємо у перевірці ефективності використання засобів бадмінтону у позааудиторних формах занять на стан фізичної підготовленості студентів ЗВО.

Література

1. Воронєцький В.Б. Модель розвитку рухової активності студенток у процесі позааудиторних занять пауерліфтингом / В.Б. Воронєцький // Науковий вісник Кременецької обласної гуманітарно-педагогічної академії. – 2017. – № 9. – С. 31-43.
2. Грибан Г.П. Життєдіяльність та рухова активність студентів : монографія / Г.П. Грибан. – Житомир : Вид-во "Рута", 2009. – 593 с.
3. Стадник В.В. Фундаментальні аспекти позаакадемічної роботи у фізичному вихованні студентів ВНЗ / В.В. Стадник // Науковий часопис НПУ ім. М.П. Драгоманова. Серія 15, Науково-педагогічні проблеми фізичної культури. Фізична культура і спорт. – 2013. – № 7 (33). – С. 248-253.
4. Столяров В.И. Теория и методология современного физического воспитания : состояние разработки и авторская концепция : монографія / В.И. Столяров. – К. : Олимп. лит., 2015. – 704 с.
5. Bailey R. The routledge physical education reader / R. Bailey, D. Kirk. –Routledge, 2008. – 1420 p.
6. McManama J. Physical Education Activity Handbook / J. McManama. – 13th Edition. Pearson, 2013. – 512 p.
7. Ntoumanis N. A self-determination approach to the understanding of motivation in physical education / N. Ntoumanis // British Journal of Educational Psychology. – 2001. – Vol. 71(2). – P. 225-242.
8. Stadnik V. Summary of outside substantial academics in the physical education students of university / V. Stadnik // Research Journal of International Studies. – 2014 – № 3(22). – P. 47-51.

9. Trzesniowski R. Kilka uwag o wychowaniu fizycznym / R. Trzesniowski // Warszawa : AWF. – 2000. – S. 37-41.

References:

1. Voronetskiy, VB. (2017). Model rozvytku rukhovoi aktyvnosti studentok u protsesi pozaaudytornykh zaniat pauerliftyhom. *Naukovyi visnyk Kremenetskoï oblasnoi humanitarno-pedahohichnoi akademii*, № 9. 31-43.
2. Hryban, HP. (2009). *Zhyttiedialnist ta rukhova aktyvnist studentiv : monohrafiia*. Zhytomyr : Vyd-vo "Ruta".
3. Stadnyk, VV. (2013). Fundamentalni aspekty pozaakademichnoi roboty u fizychnomu vykhovanni studentiv VNZ. *Naukovyi chasopys NPU im. M.P. Drahomanova. Serii 15, Naukovo-pedahohichni problemy fizychnoi kultury. Fizychna kultura i sport*, № 7(33). 248-253.
4. Stoliarov, VY. (2015). *Teoriya y metodolohiya srovennogo fizycheskoho vospytania : sostoianye razrabotky y avtorskaia kontseptsyia : monohrafiia*. K. : Olymp. lyt.
5. Bailey, R, & Kirk, D. (2008). *The routledge physical education reader*. Routledge.
6. McManama, J. (2013). *Physical Education Activity Handbook*. 13th Edition. Pearson.
7. Ntoumanis, N. (2001). A self-determination approach to the understanding of motivation in physical education. *British Journal of Educational Psychology*, 71(2). 225-242.
8. Stadnik, V. (2014). Summary of outside substantial academics in the physical education students of university. *Research Journal of International Studies*, 3(22). 47-51.
9. Trzesniowski, R. (2010). *Kilka uwag o wychowaniu fizycznym*. Warszawa : AWF.

УДК: 796.03-056.26 (477)

Хіменес Х. Р.,
к.фіз.вих.і с., доцент;
Задорожна О. Р.,
к.фіз.вих.і с., доцент

Львівський державний університет фізичної культури

АДАПТИВНИЙ СПОРТ У СИСТЕМІ ЦІННОСТЕЙ СУЧАСНОГО УКРАЇНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА

Цінності більшості розвинутих країн світу спрямовані на повноцінну соціалізацію особистості. Це значною мірою стосується рівності прав, свобод і можливостей різних категорій людей. В тому числі осіб з інвалідністю, права яких у різних сферах діяльності сьогодні суттєво розширюються у світі завдяки принципу інклюзивності. Не виключення і спортивна сфера, де люди з інвалідністю демонструють високі досягнення. Мета дослідження – виявити місце і рівень розвитку адаптивного спорту в сучасній Україні. Метод дослідження – теоретичний аналіз та узагальнення даних літератури та мережі Інтернет. Україна сьогодні вирішує важливі завдання з розвитку адаптивного спорту. З одного боку створюється спеціалізована інфраструктура для його розвитку, з іншого – формується особливий командний дух спортсменів цієї категорії. Українське суспільство намагається дотримуватися принципу інклюзивності при розвитку адаптивного спорту сьогодні, проте гостро стоять проблеми матеріально-технічного забезпечення сфери та, що більш важливо, – необхідність корекції ставлення суспільства загалом до людей, котрі мають ті чи інші дефекти розвитку. Орієнтація на моделі провідних європейських країн в останній час свідчить про важливі кроки у напрямку розвитку адаптивного спорту в українському суспільстві.

Ключові слова: адаптивний спорт, українське суспільство, інклюзивність, цінності, досягнення, рівні можливості, особистість, соціалізація.

Хіменес Х. Р., Задорожная О. Р. Адаптивный спорт в системе ценностей современного украинского общества. Ценности большинства развитых стран мира направлены на полноценную социализацию личности. Это во многом касается равенства прав, свобод и возможностей различных категорий людей. В том числе лиц с инвалидностью, права которых в различных сферах деятельности сегодня существенно расширяются в мире благодаря принципу инклюзивности. Не исключение и спортивная сфера, где люди с инвалидностью демонстрируют высокие достижения. Цель исследования - выявить место и уровень развития адаптивного спорта в современной Украине. Метод исследования - теоретический анализ и обобщение данных литературы и сети Интернет. Украина сегодня решает важные задачи по развитию адаптивного спорта. С одной стороны создается специализированная инфраструктура для его развития, с другой - формируется особый командный дух спортсменов этой категории. Украинское общество старается придерживаться принципа инклюзивности при развитии адаптивного спорта сегодня, однако остро стоят проблемы материально-технического обеспечения сферы и, что более важно, - необходимость коррекции отношение общества в целом к людям, которые имеют те или иные дефекты развития. Ориентация на модели ведущих европейских стран в последнее время свидетельствует о важных шагах в направлении развития адаптивного спорта в украинском обществе.

Ключевые слова: спорт людей с инвалидностью, украинское общество, инклюзивность, ценности, достижения, равные возможности, личность, социализация.

Khimenes K., Zadorozhna O. Adaptive sport in the system of values of modern Ukrainian society. Valuable orientations of most developed countries of the world are directed at the development of personality in it, their full socialization. In